'Zoiets gebeurt bij ons toch niet?'

De Roovers palmen tijdens de Zomer van Antwerpen een braakliggend terrein in de diamantwijk in met een voorstelling over de verborgen levens van sans-papiers in de grootstad. 'We passeren er elke dag, maar zien ze niet.'

TOM PEETERS, ANTWERPEN

De poort die je anders argeloos voorbijloopt, is voor een keer wel open. Zo kan iedereen het verrassend ruime terrein betreden dat in de Pelikaanstraat achter een hoge muur ligt te wachten tot vastgoedpromotoren de nodige vergunningen hebben verzameld om het vol te bouwen. Eens binnen, onttrokken aan de drukte van het stationskwartier en aan het oog van de opzichtig patrouillerende militairen, kom je in een andere, verborgen wereld terecht. Ook de spelers van het Antwerpse theatercollectief De Roovers willen hun publiek een glimp meegeven van een onzichtbare wereld waar we - zonder het goed te beseffen - middenin staan. Ze doen dat met 'De gouden draak', een actueel stuk van de succesvolle Duitse toneelauteur Ronald Schimmelpfennig. Centraal staat een Aziatisch restaurant met dezelfde naam, zoals er talloze zijn. Er hangt een tapijt van een gouden draak aan de muur en in de veel te krappe keuken sloven een handvol Aziaten zich uit om hun klanten te verleiden met exotische gerechten.

Het luid afroepen van de gerechten door de spelers - Thaise kippensoep met kokosmelk, Thaise gember, tomaten, champignons, citroengras en citroenbladeren, piquant, iemand? - veroorzaakt in het begin van de voorstelling nog geregeld een speels intermezzo, doet zelfs watertanden. Maar als een van de koks, een jonge sans-papier, steekende tandpijn krijgt en zeker als de anderen besluiten de halfrotte tand te verwijderen met een veel te grote tang wordt het een pak minder banaal, wrang zelfs. Als het tapijt aan de muur een onvoorzien lugubere bestemming krijgt, is het exotische plaatje helemaal doorgeprikt. En toch blijven de bestellingen gewoon binnenlopen, zoals ook de wereld, die niets doorheeft of niets wil doorhebben, blijft draaien.

In 'De gouden draak' spelen de acteurs elk gemiddeld vier rollen. Een braakliggend terrein in de diamantwijk in Antwerpen vormt het decor. © STEF STESSE

Eenzaamheid

Dat het stuk vooral over de toeschouwers gaat, en over hun relatie met de problematiek van grootstedelijke eenzaamheid en (illegale) migratiestromen, dat inzicht komt pas later. Als er tijd is om na te denken. Vanaf het moment dat de vermaledijde tand beandt in de soep van een van de twee stewardessen, net terug van een lange vlucht, en het verhaal van de Aziaten onze persoonlijke levenssfeer binnendringt, begint langzaam iets te dagen.

Je kan het publiek niets kwalijk nemen. Schimmelpfennig schreef een haast Brechtiaanse voorstelling waarin 48 scènes elkaar in een razend tempo opvolgen en zich tal van nevenverhalen ontvouwen. Met in totaal een twintigtal personages, slechts vertolkt door de vier vaste spelers van de Roovers en gastacteur Vincent Van Sande. We schrijven 'vertolkt', maar 'geschetst' is een betere omschrijving, want ze zien er helemaal niet uit als Chinezen of stewardessen.

Toen de kleine Aylan aanspoelde op een Turks strand, lagen we er even van wakker. Maar ging die eerste verontwaardiging ook niet snel weer liggen?

ACTEUR
ROBBY CLEIREN

'Een theatertheoreticus als Stanislavski dacht nog na of hij de Moor van Venetië helemaal zwart moest schilderen. Daar gaat het bij ons niet over: we doen niet ons best om er als Chinezen uit te zien, maar we vragen ons af hoe we er ons tegenover verhouden', zegt acteur Robby Cleiren, naast een van de Chinezen in deze voorstelling ook een van de twee stewardessen en de vrouw in het rode kleedje die haar man verlaat. 'Dat schetsmatige en het voortdurend veranderen van rol is interessant omdat we alleen maar suggereren wie we spelen. De mooiste beelden van Michelangelo vind ik de slaven die nog voor de helft in de steen zitten, zodat je je eigen verbeelding kan gebruiken om het beeld af te maken. Ook deze voorstelling mag je als toeschouwer zelf vervolledigen. Je kan de verhalen als een plezante puzzel zien, of de lijn doortrekken naar de maatschappij.'

Door zijn gewiekste montagetechniek en niet moraliserende toon zorgt Schimmelpfennig ervoor dat de toeschouwers niet te veel empathie ontwikkelen voor de personages. 'We kunnen ook niet voluit spelen, omdat we als speler verteller en acteur tegelijk zijn', vult Van Sande aan. 'Het gaat om dosering. Het grote drama van het klassieke Medea-verhaal ontbreekt, maar ook het ongeloofwaardige ervan. Ik hoorde een oudere vrouw tegen haar kleinkind zeggen: 'Ja maar, zoiets gebeurt bij ons toch niet?' Die vraagstelling vat volgens mij de essentie van het stuk samen.' Ze sluit ook aan bij de vraag die een van de stewardessen zich stelt. Ze denkt op haar terugvlucht naar Europa een bootje gezien te hebben in de oceaan. Maar haar collega werpt al snel op of dat wel kan, op tien kilometer hoogte.

'Is die Thaise soep die we met veel smaak oplepelen wel zo onschuldig als ze lijkt, of zit er een verhaal achter?', formuleert Cleiren het anders. Zowel het Aziatische restaurant als de verknipte vertelling schetst de snelle geglobaliseerde wereld waarin we leven, maar niet samenleven. 'Ik zeg altijd goedendag tegen mijn Marokkaanse buurman, maar wat weet ik echt van hem, en wat weet hij van mijn leven? Of, toen de kleine Aylan aanspoelde op een Turks strand, lagen we er even van wakker. Maar ging die eerste verontwaardiging ook niet snel weer liggen?'

In een afgeleefd appartementsblok zien we in de verte iemand een sigaretje opsteken om na enkele minuten weer te verdwijnen in zijn anonieme flat. Ondertussen is op het verborgen stuk Antwerps braakland de volgende bestelling al lang weer afgedreund.

De Roovers spelen **'De gouden draak'** nog **tot 29 augustus** tijdens de Zomer van Antwerpen in de Pelikaanstraat ter hoogte van nr. 108, en vanaf 23 september tijdens een najaarstournee in de zalen.
www.deroovers.be